

провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2(5.1). С. 48-52.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.

Цагик Оганісян,
старший науковий співробітник
Навчально-наукової лабораторії
дослідження проблем правового статусу
внутрішньо переміщених осіб та
забезпечення гендерної рівності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

БЕЗПЕКА ДІТЕЙ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному світі, охопленому швидкими технологічними зрушеннями та впровадженням цифрових технологій у різні сфери життя, питання безпеки дітей у цифровому просторі стає вкрай актуальним і нагальним. Умови воєнного стану, які призводять до різких змін у соціальному та політичному середовищі, ставлять перед нами нові виклики та загрози, з якими необхідно ефективно впоратися.

Цифровий простір, як головний компонент сучасного інформаційного суспільства, стає ареною для нових форм взаємодії, але водночас відкриває шляхи до ризиків та небезпек. Зокрема, умови воєнного конфлікту роблять цифровий простір особливо вразливим, вимагаючи від нас не лише удосконалення технічних заходів захисту, але й розвитку юридичних механізмів, спрямованих на гарантію безпеки дітей.

Ця робота присвячена аналізу юридичних аспектів безпеки дітей у цифровому просторі в умовах воєнного стану. Мета дослідження – визначення ключових викликів, з якими стикаються діти в цифровому просторі під час військових конфліктів, а також розробка та обґрунтування ефективних юридичних стратегій для їхнього захисту. Аналіз міжнародного та національного законодавства, ідентифікація прогалин у правовому регулюванні та визначення практичних шляхів забезпечення безпеки дітей у цифровому просторі в умовах воєнного стану є основними аспектами, які будуть розглянуті в рамках даного дослідження.

Під час воєнного стану діти опиняються в особливо вразливому становищі в цифровому просторі, що виправдовує ретельний аналіз актуальних загроз та викликів, що їх стосуються. Однією з основних загроз є

високий рівень кіберзлочинності, який найчастіше спрямований на дітей через їхню залученість до інтернет-платформ [1]. Кібербулінг, в якому діти можуть стати об'єктом онлайн-злущань та тисків, набуває особливого характеру в умовах воєнного конфлікту, де інформаційні атаки можуть мати серйозні наслідки для психічного стану дітей [2]. Крім того, використання дитячих особистих даних у військових діях стає серйозною загрозою, яка може призвести до порушення приватності та безпеки малюків. Споживання контенту, який пропагує насильство та екстремізм, також наростає в умовах воєнного конфлікту, підсилюючи негативний вплив цифрового середовища на психічне здоров'я дітей. Згубний вплив інтернет-платформ, які пропонують контент, що рекламує військову агресію або викликає ненависть, стає однією з актуальних загроз.

Одним з основних викликів є інформаційна безпека, оскільки в умовах воєнного стану діти можуть стати об'єктом цифрової пропаганди та дезінформації. Важливо враховувати, як ці фактори можуть взаємодіяти та впливати на фізичне та психічне благополуччя дітей, забезпечуючи належний юридичний захист у цифровому просторі.

Аналіз міжнародних юридичних стандартів, зокрема Конвенції ООН про права дитини, є важливою частиною розуміння заходів, спрямованих на захист прав дітей у цифровому середовищі під час воєнного стану. Конвенція надає загальні принципи, які є основою для розробки конкретних заходів та стратегій [3].

Однією з ключових складових захисту дітей в цифровому просторі є гарантування приватності та безпеки особистих даних. Зазначеною Конвенцією передбачено право на захист від будь-якої форми втручання або незаконного вторгнення в особисте та сімейне життя, що надає правовий фундамент для регулювання обробки та зберігання даних дітей в цифровому просторі. Далі, Конвенція визначає право дитини на інформацію та матеріали з різних джерел, що вимагає створення механізмів фільтрації та контролю контенту, щоб убезпечити їх психічний та моральний розвиток у цифровому середовищі. Крім того, право на свободу висловлення та участь у культурному житті, яке також визначено в Конвенції, ставить завдання забезпечити, щоб ці цінності були захищені в цифровому просторі, де ризики цензури та обмежень можуть бути особливо великими.

Цифровий світ потребує актуалізації та адаптації існуючих правових рамок для захисту прав дітей. Визнання їхньої участі в онлайн-середовищі та потреба в спеціалізованих механізмах захисту визначаються, щоб створити безпечне та належне цифрове середовище для розвитку та взаємодії дітей навіть в умовах воєнного конфлікту [4].

В контексті воєнного стану національне законодавство має важливе значення у забезпеченні адекватного захисту прав дітей у цифровому просторі. Процес адаптації законодавства до сучасних викликів вимагає не лише узгодження із міжнародними стандартами, але і розробки нових

інструментів, специфічно направлених на вирішення проблем, які виникають в умовах воєнного конфлікту. Важливим аспектом адаптації є визначення явних механізмів реагування на кіберзлочинність та онлайн-експлуатацію дітей. Національне законодавство повинно передбачати ефективні санкції та відповідальність для тих, хто порушує права дітей в цифровому просторі, зокрема у контексті військових конфліктів. Адаптація також включає в себе розробку та впровадження превентивних заходів, спрямованих на усунення вразливості дітей в онлайн-середовищі. Це може включати в себе розробку педагогічних програм та інформаційних кампаній, спрямованих на підвищення цифрової грамотності та свідомості ризиків серед дітей та їхніх батьків.

Національні закони також повинні забезпечувати механізми контролю за рекламними матеріалами, що можуть містити насильство чи екстремізм, а також забезпечувати ефективні інструменти фільтрації контенту для дітей. Це допомагає уникнути негативного впливу цифрового середовища на психічне та емоційне становище дітей, особливо в умовах військових дій.

Узгодженість національного законодавства з міжнародними стандартами та неперервний моніторинг його ефективності дозволять створити надійний юридичний фундамент для захисту прав дітей у цифровому просторі, адаптованого до сучасних викликів, зумовлених воєнним станом.

Створення ефективних стратегій та ініціатив є критичною складовою для забезпечення безпеки дітей у цифровому середовищі, особливо в умовах воєнного стану. По-перше, важливо розробляти та впроваджувати освітні програми, спрямовані на розвиток цифрової грамотності та навичок безпеки в інтернеті серед дітей. Це дозволяє їм бути свідомими щодо потенційних небезпек та правил безпечної поведінки в онлайн-середовищі.

Важливо також стимулювати співпрацю між урядовими органами, громадськими організаціями та платформами цифрового контенту для розробки та впровадження політик та технологічних інструментів контролю, які забезпечують безпеку дітей. Такі стратегії повинні включати в себе механізми виявлення та блокування небажаного чи шкідливого контенту, а також забезпечення безпечних налаштувань конфіденційності для користувачів молодшого віку. Запровадження ініціатив для підвищення відповідальності батьків та доглядових осіб також важливо для забезпечення безпеки дітей в цифровому просторі. Інформування батьків про потенційні загрози та надання їм інструментів для ефективного контролю за цифровою активністю своїх дітей є необхідною складовою успішної стратегії. Наприклад, публікація інформації про безпечні практики використання інтернету та смарт-пристроїв, організація воркшопів та тренінгів для батьків і вчителів може сприяти створенню обізнаного та відповідального середовища для дітей.

Цифрова безпека дітей також може бути покращена через активний діалог між урядовими органами та представниками галузі технологій для

розробки та впровадження інноваційних рішень, спрямованих на забезпечення безпеки онлайн. Це може включати в себе вдосконалення алгоритмів виявлення та блокування шкідливого контенту, а також розробку інструментів для забезпечення анонімності та конфіденційності для дітей.

Взяти до уваги унікальні виклики, які виникають в умовах воєнного конфлікту, важливо розробляти стратегії та ініціативи, які адаптовані до конкретного контексту, забезпечуючи безпеку та психосоціальний захист дітей в цифровому просторі.

Завершуючи дослідження щодо безпеки дітей у цифровому просторі в умовах воєнного стану, визначається, що забезпечення їхньої безпеки вимагає спільних зусиль урядів, громадянського суспільства, батьків та технологічних компаній. Це питання вимагає не лише розвитку сучасного законодавства, але й впровадження конкретних стратегій та ініціатив, спрямованих на попередження та вирішення проблем. Підкреслюється важливість освіти та підвищення свідомості серед дітей, батьків та вчителів щодо безпеки в інтернеті. Цифрова грамотність має стати не тільки нормою, але й невід'ємною частиною освітньої системи, щоб діти мали необхідні навички для захисту себе в онлайн-середовищі. Співпраця між урядовими органами, громадськими організаціями, індустрією та батьками є ключем до успіху в цьому питанні. Важливо створити механізми для обміну інформацією, виявлення та вирішення проблем, а також для спільної реалізації стратегій та ініціатив.

Завершуючи, слід підкреслити, що безпека дітей у цифровому просторі вимагає не лише реакції на конкретні виклики сьогодення, але й гнучкості та готовності вносити зміни у відповідь на появу нових технологічних та соціальних трендів. Це питання, яке вимагає спільної відповідальності всіх сторін з метою забезпечення безпечного та стійкого розвитку дітей у цифровому віці.

---

1. Гуцалюк М. В. "Особливості протидії кіберзлочинності під час воєнного стану." Інформація і право 3 (46) (2023): 108-117.

2. Nedostup I. S., et al. "Вплив булінгу на стан здоров'я дітей та подолання його наслідків в умовах воєнного стану (огляд літератури)." Ukrainian Journal of Perinatology and Pediatrics 3 (95) (2023): 117-124.

3. Конвенція про права дитини : Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 20.11.1989 р. : станом на 16 листоп. 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text(дата звернення: 24.11.2023).

4. Черних, О. "Кібербезпека учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану."